

Гамбургса пролетаріат кытылб асыыс геролжасо.

Неважон Гамбургын вөліс ыжыд демонстрация робочо-жаслөн 1923 воб, март төлыгө пөлічєскөйжаскөд тышкаигөн уонө геролжаслы памет куға (кепповскөй ту).

Картина вылын: вескыдылас—демонстрантжаслөн кладбищө вылб локтөмыс, шугавылас—пролетарскөй поет Вејберт јортлөн выступитөмыс.

Сувтөны паныд „крестөвөј походлы“.

Вена (ТАСС, апр. 13). Төрыт свободомылашщөј јөзлөн сојуз Венаин (Австрия) чукөртлє СССР-лы паныд тсерковнөј походлы протест петкөдлөм могыс массөвөј собраннө. Собраннө-ыс прмитє коммунист Борнык-лыө вөзјөм резолюциясө. Резолюциясө шуөма: „Собраннө лыфдө коланабн, мед свободомылашщөјжаслөн интернационал

сувтас паныд папабн нөдөн крестөвөј походлы да СССР-дс травитөмлы“. Собраңнө вөзјө нөдөнны свободомылашщөјжас-лыө международнөј лун СССР-вөлө катыомөжаслы паныда де-монстрациясө да собраннөжас-вөчөмөн, сїз-жө организујтны кампаннө јенлы ескөжасөс вич-ко дїныө көдөдөм могыс.

Инвалидјас сувтөны паныд војналы

Вена (ТАСС, апр. 13). Бухарестын (Румыния) колан лун-јас муніс сјезд војна вывса ин-валидјаслөн да сы куға апрел 11 лунө вөлі демонстрация ру-мыниясө инвалидјаслөн. Демон-странтјас вылб укөдчєс пөліт-са, сегоа чукөстєсны војскаөс.

демонстрантјас лыјлєсны пө-литсаөс ізјасөн, ранытєсны кы-мынкө салдатөс да офитсерөс, а војскаыс нөјтєсны инвалидја-сөс прикладјасөн. Ранытєс 30 инвалидыө унжыкөс, колөс зев јона.

Франсија отсалө кїтајса генералјаслы

Шанхај (ТАСС, апр. 13). Шанхајын петан өтє гагетын гїжөны: коммунист партија дор сулалөмкөд вермаөдм могыс Гуандун провинциясө војвылын кантонса правительство лөсөдө Краснөј армиялы паныд торја армия.

Индокїтај граничаөан неылын. Гуанөјечјаслы јон отсөг өетєс-ны индокїтајса франтсузскөј вла-стјас, ыстылєсны аеропланјас да туземнөј војеннөј частјасө щөщ. Сөщөм отсөгнад Гөрд ар-миялыө отрадјастө гуанөјечја-сыд венєсны, боөтєсны Луджоу рајонсө. Гөрд отрадјаскөд вер-маөгөн жугалис кујим франтсуз-скөј аероплан.

Гуанөјскөј војскалөн да Гөрд армия отрадјаслөн вөлі зев чо-рыд вермаөдм Луджоу рајонын

Мај 1 да 2 лунө ужавны оз поџ

Мөскуа (ТАСС, апр. 13). Собраннөжас вылын уналаын робочөјжас вөчөны постановлєннө-јас мај 2 лунө ужалөм јылыө. Та куға ВЦСПС јүөртө: мај 1 да 2 лунө ужавны чорыда запрешщөјтчө.

Лөөдчөны кер кылөднны

Покчаын заводитєсны лөөд-чыны вөр кылөдг кежлө. Öнї мунө-нын јујас весалөм да нөр перјөм. Лөтөвкајас танї оз лоны. Јүгдөдчан уж вөружалөжас пөвсын пөшгї некущөма оз мун. Гагетјас зев шоча волө-ны дај еца.

М. М. Логїнов.

Совпартшкольнјас өдөдөісны вөрныскалөм

Кор воіс Мајаса учвөрхөзө, 24 кв. 10 дөланкаө совпарт-школаса бригада, ужыслөн про-извоитєльностыс кыскаөмын пыр кытїс. Војдөр вөрө кыска-өжас пыравлісны кыкыс да кујимыс, кыскавлєсны 1½ лїбө 2 кбм. вөрсө, а совпартшкола бригада дырјї пыравлісны нөлө-витыс (вөвлї унжыкыс) да кыс-кісны луннас 3½ кбм. вөв вылө.

Полугрудов.

дыштө шыбыт

Мордїнын (Сыкт. р.) гырыс-өс велөдыс Казаковаөс ысты-лісны вөрө керлежөжас дїно ужавны. Казаковалы вөрад, дыш лоіс овны да пышјїс. Вөрас абу-жө ужавлөма, пыр толькө уәөма. **Сельө Мішө Ыльксан.**

дүгдөј колдоговор вывті четчалөмыс

Мајаса (Сыкт. р.) учвөрхөз-ын служитөжас төвбыд бур индөдјас өетөм пыфдї сөмын повөдлісны пријомщїкјасөс, быд нїнөмабу-инө мыждөм јылыс да сүдө өетөм јылыс кагыштөмөн, а агнысө чүјдөдлыө некод абу.

Нїөтї гагет оз во ужалөжаслы

Појолса (Вїзїн р.) совхоз уча-сток вылын мунө вөрлөжөм. Ун-жык робочөјыс (700 морт) олө-ны Гагшорын. 700 мортөс об-служивајтө өтї ларок коопера-тивлөн. Öчередјас зев ыжыдөс сулалөны 3-4 часөз. Культур-нөј уж ужалөжас пөвсын не-кущөм оз мун. Гагшорө оз во нїөтї гагет. Емөс уна неључ-кїјас ужас, а робочөј массаөс неључкїјасөс бырөдөмө абу кысқөма. Комсомольскөј да пар-тијнөј масса организујттөм.

Н а к а.

ЖЕНЬИК ОЧЕРК

Знамја

Көрткерөсы (Сыктыв район) кык-кујим лун кежлө вөрө шојт-чыны воыс јөз зев весөла, быт-тө, кущөмкө празнык дырјї чу-көрөн ветлөдлөны улыч куға, мыкө ставыс вїдчыөдны, ста-выслы кодөскө колө адөдөдлыны.

Мед өскө оз-жө бөр пышјы шојнатєсајаслөн моз, пышјас-кө—омөл лөб секї.

Вөрын ужалөжас војтыр чу-көртчөмас рабочкомө.

— Јона-на ковмас кутчөлы-ны, зелөдчывны, медым оз пышјї знамјаным мөд участокө.

— Öд төвбыд мырөім, став выныс зїлим унжык вөчны кер да шпал,—шуө өтї фадө.

Тақї өөрнїтөны чукоргөм војтыр, вөрын ужалөжас. Сө-длөмас налөн пуө вїрыс уж пон-даыс.

— Ме вөлөс велөдї быд лун унжык кер кыкыны,—шуө мөд. — Öнї бөрја каднас вөлі кыскө ас отсалөмөн квајт—өчїм кер-јөз отчыдјөн, а воэвывсө кыс-кавлї сөмын кык керјөн. Сөсөа өрдјысөмыд јона отсалө ужад. Асывнад четчан гүсөныкөн јорт-өыд, кодкөд өрдјыөан, көсјан сїјөс колны көч өтї доф кыс-көмөн.

Друг ставыс уөкөдчєсны ыв-лаө. Улыч вылын сулалөны плаг-јасөн пїөнерјас да велөдчыөжас. Ставыслы окота өдјөнжык ад-чывны өрдјыөан рајоннөј знамја.

— Петан дофдөаны, өїјөс дї-над кутчөан, а баракад став јөзыс-нїн шычөма: горзөны, пас-таөбны, котөрон моз петөны дофдөаны, повзөмаөс колөмыс-да. Оз-тај ков чукавны!

Мөдїсны паныд знамја вајыө. јаслы гажа ылөм шы улын-Знамја вајыөжасыс, медзїл ужалөжас, зев нїмкод пырыс вїө-тавлєсны, кықї најө пөлучитєсны карын знамјасө, сулалан мојас јылыс, вөрын воэө уж пунктөм јылыс, медым, знамја оз пышјы мїјан кыө.

— Көсїм боөтны рајонса өрд-јыөан знамјатө да боөтїм-жө. Талун адчылам-нїн кущөм сїјө.

Ставыс зөргөны вїчөдөны знамја вылө нїмкод пырыс, быттө лыфдөны сетыс кымын мортөс чукөртө тајө знамјас ас бердас да кымын кер да шпал-на колө летчөдны вөрөыс. Му-көдыс гораа лыфдөны лөзунгсө.

Л.

Сталін јортлөн воча кыв колхозникјаслы

ны кык мындаон унжык. Коди лютас чинтыны СССР-ын социализм стрөитом паскалөмыс решајтан карактерсө тајо історическөј достіженнөыслыс?

VII ЈУАЛОМ:

Бура али омөла-нө вөчөны колеблөтчан (катлазан) крестанас колхозыс петөмнас?

Вочакыв. Најө омөлтөр вөчөны. Колхозыс петөмнас најө асланыс интересјаслы паныд мунөны. Сөкыда олөмыс да пемыдлуныс петөм вылө туйсө налы сөмын колхоз гетө. Колхозыс петөмөн најө омөлтөны асөыныс олөмнысө, леэөны кіөыныс сөветвластөн бетан лгөтајассө да выгөдајассө.

Ошыбкајас да зүгөмјас колхоз течан ужын оз вермыны лоны помкајасөн колхозыс петөм вылө. Ошыбкајастө колө вескөдны өтүвја вынөн колхозыс петтөг. Сөветвласт сіјө ошыбкајасыскөд мыј вынөыс вермасө да бырөдныс сіјө оз ло сөкыд. Ленин шуө:

„Система мелкого хозяйства при товарином производстве не в состоянии избавить человечество от нищеты масс и угнетения их“ (том 14, часть 1-я стр. 49).

Ленин шуө:

„Мелким хозяйствам из нужды не выйти“. (Том 15-й, стр. 378).

Ленин висталө:

„Если мы будем сидеть по старому в мелких хозяйствах, хотя и вольные граждане на вольной земле, нам все равно грозит неминуемая гибель“. (Том 14-й, часть 1, стр. 159).

Ленин висталө:

„Только при помощи общего, артельного, товарищеского труда можно выйти из тупика, в который загнала нас империалистическая война“. (Том 16-й, стр. 375).

Ленин гижө:

„Необходимо перейти к общей обработке крупных образцовых хозяйств, ибо без этого выйти из той разрухи, из того прямо таки отчаянного положения, в котором находится Россия—нельзя“. (Том 14-й, часть 1-я, стр. 169).

А мыј-нө тајө лоө ставнас? Тајө лоө, мыј сузөытөм сөкыд олөмыс да пемыдлуныс крестанна вермөны петны сөмын колхоз пыр. Сіз-кө, ферт крестаннаыд колхозыд петөмнад оз буртор вөчны. Ленин шуө.

„Советская власть придает громадное значение коммуна, артелям и всяким вообще организациям, направленным к превращению, к постепенному содействию этому превращению мелкого, единоличного хозяйства в общественное, товарищеское или артельное“. (Том 15-й, стр. 391).

Ленин висталө:

„Советская власть дала прямое преимущество коммуна и товариществам, поставив их на первое место“. (Том 15-й, стр. 518).

Мыј тајө лоө? Тајө лоө, мыј сөветвласт кутас өетны колхозјаслы лгөтајас да преімушес-

твојас. Колхозјаслы лгөтајас да преімушесвојас гетөмыс лоө машинајасөн, тракторјасөн, көјдысөн да мукөд ногөн отсалөмөн. Таыс өтдөр најө омөлжыка кутасны вотөн облагајтчыны, налы јонжыка кутасны отсавны ужөн гетөмөн.

Мыј вөсна сөветвластыс гетө колхозјаслы лгөтајассө да преімушесвојассө? Сы вөсна, мыј сөмын колхоз пыр крестанна вермөны мынтөдчыны гөлуныс, коран выјыс. Сы вөсна, мыј збылвылө отсөг өетны гөл да шөркөдөма олыс крестаналы ми вермам мед јон отсөг өетны колхоз пыр. Тајө лунјасө сөвет власт шуіс мездыны вөталөмыс кык во кежлө өтүвтөм став ужалан скөтсө колхозјасыс да став мөссө, порөјасөс, ыжјасөс да вөзан пөткајасөс, көт сіјө колхозјас кын, көт колхозникјаслөн ас орданыс олө. Таыс кынці сөвет власт шуіс нүжөдны колхозјасыс ужјөз мынтан сроксө да өнімөтны колхозникјас вылыс ставштрапсө і судөбнөј взыскаөсө, кодөс вөлі на вылө пунктөма апрель медвозја лунөз. Сөгсө сөвет власт шуіс пөртны олөмө асөыс шуөмсө таво вылө өетны колхозјаслы

500 мільон шайт зөм. Тајө кокнөдыс мунас колхозса крестаналы отсөг вылө. Тајө отсөгыс мунас сөщөм колхозса крестаналы, кодјас кужисны колтчыны колхозө, кодјас калөгмисны-нын колхозса врагјаскөд тышкагөмын, кодјас дорјөны колхозсө да асланыс кын кутисны колхоз течөмлыс велікөј знамјасө. Тајө кокнөдјасыс мунасны гөл да шөркөд крестаналы-колхозникјаслы отсөг вылө, кодјас өні составлајтөны мјан колхозјасын основнөј јадросө, кодјас оформитасны да јонмөдасны мјанлыс колхозјаснымөс, кодјас кыскасны социализмө уна мільон крестанаөс. Тајө колхозникјассө збылыс позө шуны колхоз течан ужыввса геројјасөн. Колхозыс петыс крестаналы—оз лоны тајө кокнөдјасыс. Татыс тыдалө, колхозыс петөмөн крестана вөчөны зев ыжыд ошыбка. Татыс тыдалө, мыј сөмын колхозө бөр мунөмөн најө бөстасны тајө кокнөдјассө.

VIII ЈУАЛОМ:

Оз-ө ков распусөтны коммунајассө?

Вочакыв. Оз. Оз ков дај нөмла најөс распускајтныс. Ме горнөта збыл коммунајас јылыс, а не бумагавывса коммуна јылыс. Сөвет сојузса фернөвөј областјасын емөс зев уна бур коммунајас. Најөс колө позмавны да отсавны кыз вермам. Ме горнөта сөщөм коммунајас јылыс, кодјас нуисны ас выланыс во гөгөрса іспытаннө да тыш-

каөгас калөгмисны, јонмисны-нын. Сөщөм коммунајасыс асөыныс нөмыссө оправдајтисны.

Неважөн котыртөм вылө коммунајас вермасны дорјыны асөыныс олөмнысө сөмын сек, крестана отсөгөн асвөлаөн-кө најө организујтөмаө, олөмсөкө ез мырдөн өтүвтны. Коммунаө организујтөмыд да сені ужтө бура нуөдөмыд—зев сложнөј да сөкыд делө. Гырыс, зумыд коммунајас вермасны овны да быдмыны сөмын кадр лөөдөмөн да бур вескөдлысјасөн.

Термагөмөн коммуна устав вылө вужөмыд вермас сөмын јөткыштны крестанатө колхозө пырөмыс. Сы вөсна тајө уждінад колө кутчөны гөгөрбок збылыс арталөмөн да нөтө термастөг.

Артель медкокнөд тор дај медгөгөрвоана крестаналы. Та понда артель өні лоө медјона паскалөм формаөн колхоз течан ужын.

Сөмын артельјассө јонмөдөмөн вермас артыны подулыс коммунаө паскыда мунөм вылө. Та вөсна коммуна вермө лоны медыжыд эвеноөн колхозө мунөгөн сөмын на мөдысжык, возө вылө, көт өскө сылөн формаыс і медбур-да.

IX ЈУАЛОМ:

Мыј вөчны кулакјаскөд.

Вочакыв. Онөз-на ми горнөтөм шөркөдөма олыс крестанна јылыс. Шөркөдөма олыс крестанөн робочөј класслөн сојузникта вөсна мјан политөкаын сөдінө колө лоны дружественнөј. Мөдтор—кулак. Кулак—сөветвластлөн враг. Сыкөд бурөн олөм мјан абу дај оз-і ло. Кулак өертө мјан политөка, сіјөс, кыз классөс, бырөдан политөка. Сөмын тајө оз-на ло, мыј сіјөс ми вермам бырөдны өтөздукөн. Тајө лоө, мыј ми ставсө нуөдны кутам сы вылө, мед өскө кыщавны сіјөс да бырөдны. Со мыј шуө кулакјас јылыс Ленин:

„Кулаки—самые зверские, самые грубые, самые дикие эксплуататоры, не раз восстанавливавшие в истории других стран власть помещиков, царей, попов, капиталистов. Кулаков больше чем помещиков и капиталистов. Но все же кулаки—меньшинство народа... Эти кровопийцы нажились на народной нужде во время войны, они скопили тысячи и сотни тысяч денег, повышая цены на хлеб и другие продукты. Эти пауки жирели за счет разоренных войною крестьян, за счет голодных рабочих. Эти пиявки пили кровь трудящихся, богатея тем больше, чем больше голодал рабочий на фабриках. Эти вампиры подбирали и подбирают себе в руки помещичьи земли, они снова закабаляют бедных крестьян“.

(Том, 7. II, стр. 257).

Ми терпөтөм вөрјуөјасөс, черанјасөс да банкірјасөс—нуөдөм сөмын на өертө експлоатирүјтөм паскөдны зилөмсө топөдан политөка. Сы вөсна терпөтөм, мыј мјанлы кулак овмөссө, сылыс проізводствос нөнөмөн вөлі вежны. Онө ми вермам вежны сылыс овмөссө совхозјасса да колхозјасса мјан овмөсјасөн. Терпөтны возө тајө черанјастө да вөрјуөјастө нөнөмла. Тајө черанјассө да вөрјуөјассө терпөтөм, кодјас сөтөны колхозјас, вөјалөны колхозјасын ужалысјасөс да торкалөны көза нуөдөмлы—лоө робочөјјас да крестаналы паныд мунөм.

Та вөсна кулакөс, кыз классөс, бырөдан политөка колө нуөдны чорыда, дорыв, кыз вермөны сөмын большевикјас.

X ЈУАЛОМ:

Кущөм практичөскөј мөгјас сулалөны тајө каднас колхозјас возын?

Вочакыв. Медматысса практичөскөј мөгјас колхозјас возын—көза вөсна, көзан площадь јонжыка паскөдөм вөсна да кужөмөн көза котыртөм вөсна вермагөм. Көза мөг да сіјөс котыртан уж гөгөр өні колө јитны колхозјасыс став мукөд мөгјассө да ужјассө. Тајө лоө, мыј колхозјаслөн јонлуныс, колхозјасөн вескөдлысјаслөн да сенө большевөтскөј јадралөн ужавны гаммөмыс да кужөмыс кутасны вөдлавыны оз резолүтсіјас да гораа чолөмјас өертө, а вескыда да кужөмөн көза котыртөм өертө.

Мед өскө бура пөртны олөмө тајө мөгсө, колө јонжыка бергөдны колхозјасын ужалысјаслыс вөдөдөмсө колхозјасса овмөскыпөдөмлаң, колхозјас пыщса уж бурмөдөмлаң. Онөз-на колхозјасын ужалысјас вөтлысөны коллективізатсіја нуөдөмын гырыс лыдпасјас бөрза; тајө лыдпасјасыс оз вөлі өтлаасны збыл коллективізатсіја мунөмыскөд да бумага вылын мунаң коллективізатсіјакөд. Онө тајө лыдпасјас бөрза вөтлысөмсө колө шыбытны бөкө. Онө ужалысјаслөн колө јонжыка вөдөдөмын колхозјас вынмөдөм вылө, организатсіја боксаыс, колхозјасөс оформөтөм вылө, колхозјасын колана ужјас котыртөм вылө. Онөз-на колхозјасын ужалысјас јонжыкасө вөлі вөдөдөны гырыс колхозјас—„гігантјас“—котыртөм вылө, сөмын тајө „гігантјасыс“ унаыс пөрлөны бумага вывса комендатураө, кодјаслөн овмөс боксаыс өіктјасын некущөм подув нө вуж абу. Петкөдлан ужыс вөлі сөө колана збыл ужалөмсө. Онө петкөдлөм бөрза вөтлысөмсө колө шыбытны бөкө. Онө колхозјасын ужалысјаслөн колө јонжыкасө вөдөдөмын

Јонмодам колхозјасо!

Быд колхозын котыртамы топыд группа батракјас да гол крестана повсые!

Лөбдөчөй гөріг-көзіг кежлө

Партјачејка да сельсовет колхоз ужын бокындө

Најө ез кужны котыртны ужалыо крестанаөс кулакјаслы паныд

Ајкатыласа куст улын дас колхоз Колхозјасыс абу-на јонмодам. Кулакјас, лишенејас кыз мыј вермөны, көсјоны жүгөдлөны колхозјасо. Нало агитатсја пемыд гол да шөркөдөма крестана јона на кывзөны да ескөны.

Бостам прімерјас. Владінын (Ајкатыласа о.) кулакјас чукөртөмаөе војын нывбабајасөс собраньө вылө. Чукөртчылөмаөе 30 кымын нывбаба. Собраньө вылас лөбөдөмаөе өпісок, кодјас көсјоны петны колхозјасо. Гјжөбма 25 кымын морт. Кымыкө морт абу гјжөбмаөе да мед гјжөйтөм војтырыс оз јавітны тајөс, өпісокө бөр козавласны. Тајө собраньөыс тазік і помасас, ставныс муналасны лїнасіг тырјі. Гјжөйтөмјасыс вөліны гөл нывбабајас.

Мөд прімер. Владінын-жө вчкөб чукөртчөмаөе појас да мукөд сецөм јөб, корөмаөе некымын колхозьнікөс да өві неколхозьнікөс („шеваа“ мортөс). Појас „шеваа“ мортөс вөтөдөсны, дарјөдөсны, сы бөрын сөвөа сіјө друг усас вөлтөр воөд. „Недөр мыөті „шева вөставлө“: Кык нефел мыөті өві колхоз оз ло, став членјасыс петасны, лөб бөр важ код“. Тајө агитатсја бөрас унаөн бетасны шыөдчөм петны колхозјасо.

Тајө «чудөса» бөрын коліс нин нефел кујм. Петны шыөдчөмјасөс өеталөмаөе озыржык колхозьнікјас. Сің-жө кулакјас повөдөдлөны војнаөн. Лөб-пө војна да сек ставнытө вјасны,первој-пө колхозьнікјасөс. Најө вөставлөны, мыј колхозјасөс пыран-да кутасны өетны тув жын нан да стөкан јөв лун кежлө; колхозын-пө олөмыс нөшта өөктас. Ташөм оорнјастө пемыджык нывбабајасыд кыласны да бара бетасны шыөдчөмјас колхозыө петны.

Ајкатыласа вөдбөт улын «Путь Сталина» колхозын өетасны петөм жылыө 17 шыөдчөм.

Мукөд колхозјасыө сің-жө бура унаөн өеталасны шыөдчөмјас петны. Став петыө јөзыс колхоз куст улас 40 кымын вөлөма. Тазі кулакјас, лишенејас,

појас торкөны мјанлыө колхознөј стрөітельствонымөс.

Кулакјас да мукөд ковтөм өтдөр јөзыс шөщ көсјоны падмөдны і вөрлөзан планнымөс. Најө вөлі агітірујтөны гөл да шөркөдөма крестана костын, мед најө оз муны вөрө.

Вөрө бригада мөдөдгөн собраньө вылын (Ајкынаын) подкулачык шүб: „Ен мунөј вөрө. Мыј-пө өетіс совет властыс бурсө, нансө нормаөн кутіс өетны-а, төвартө сің-жө дај, сөвөа зөв өшаөн өетө. Нынөм вылө вөрө муны, колтчөј, ставөн гөртө!“

Өні јона быдлаы мунө контрактатсја јөв вылө, мунө і Ајкатылаын. Тајө уж нуөдгөн кулакјас оз-жө узны. Собраньөјас вылын најө шуалөны: «Мыј вылө јөвнытө өетанныд, аслыныд оојнытө кор нектор абу, огө өетө нөбі крнча, мед нансө да төварсө унжыкөн кутасны өетнысө дај». Та бөрын кор пуктасны собраньөјас вылын контрактатсја жылыө вопрос, став јөзыс і пышјасны.

Партјачејка Ајкатылаын некушөм уж оз нуөд колхозјас пыщкын да гол крестана повсын. Абу кужөма организуетны бөфьакјасөс да батракјасөс кулакјаслы паныд.

Секретар партјачејкаыө, ветлас-кө феревнаөд вөрө ыставны лөбө мукөд торјас вылө, пырас крестана ордө да горзө быд ногөн, повөдөдлө штрапјасөн, судөн, арестуетөмөн, бур ногөныс оз вермы тыдалө ужсө пуктыны-да. Партјачејас лок прімерјас петкөдлөны ужалыө крестана пыщкас; кукаңјас контрактірујтгөн коммуістјас горзөны: кол-пө контрактірујтны кукаңјаснытө, а вчөдлан-кө—аныс медвоө начкалөмаөе. Өні сөвөа унжык јөзыс начкалөны.

Сельсоветыс і партјачејкаыс оурөмаөе кулакјас вліяньө улө. Ковмас тавылө вчөдлөны.—Партјачејка да оельсовет олөмыс колөмаөе.

Бригадпріас А. Рочөв. Савва-Ваң.

Бурмөдны оласногөсө коммуналыө

Чуклөмын, Керөс өіктын (Вічін р.), колан во организуетчыліс коммуна „Перевеленеч“. Коммунаса шленјас, 8 семја, олөны кујм керкаын, бытөбө бөчкаын өельді. Зөскыд вөснаыд гөгөр најт, өөд. Шленјас агныс адзөны, тазі овны оз шогмы, інөны јуралыөыслы, а сіјө нынөм оз пріміт. Партјачејка төдө,коммунаын оласногыс омөл да сің-жө лаңтөмөн олө.

Төдыс.

„Выл вынөс“ колө јонмөдны

Лопыдінын (Сыктывкарса р.) организуетчыс сель.-хоз. артель. „Выл вын“. Сөтчө пыріс 121 овмөс, 531 јөдок. Нуөдөма землеустројство.

Өні унаөн шуагөны бөр петны. Лыфөдыган керка оз ужав. Разјасөнөтельнөј уж нуны некодлы.

Мыјла лөзісны подкулачыкөсө.

Ыбын (Сыктывкарса р.) Вөлөкулын Іван Аврам уөласө колхоз организуетчыс вылө. Собраньө дырјі Аврам уөкөдчыс пуртөн колхоз организуетчыс Ласөј Іван вылө. Бөрөнаөс Іван Аврам мунөма аслас затыскөд Ласөј Іван ордө гөртөс нөјтны да абу лөчөмаөе.

Тајө делөсө вөлі өетөма судө да Іван Аврам 10 лун і пукаліс.

Кольлективізатсја падмөдысјасөс колө чорыда судөтны.

Маліча.

Колхозјаслы да совхозјаслы двігөтельјас

Картина вылын: Онежскөј металлургическөј заводын төчөны двігөтель.

— Март 10 лунө, Ручын (Кулөмдін р.) „Березіна“ колхозө шленө пыріс өіротка Ульнөрова Јел. П. Ульнөрова оліс төтка—Мішаріна Ал. Н. ордын. Мішаріна јона өөкыда ужөдліс сіјөс. Сөвөа Ульнөроваыд ез вермы төрпітны сы вылын төткалыө нарвітчөмтө дај пыріс колхозө. Мішаріна төткаыс кывлас колхозад сылыө гјжөбмтө да мед оз ло пө өетны колхозө, көлујсө да нансө чөблалас. Кујөд піас, карта вылас чөбөма кык мешкө нан.

Пөдө Ваң.

Баөня

Горын өлөднытө (П. Н. Горөөјөв өөртө)

Крук Мітрөпан кулаң—зөв бура өлөкө, Батрак Пөдөткөд нуө оорнө дыр: „Колхозө пыран? Мыјнө—важөн коөі... Хрөітөс мед отсалас... Он пов-кө—пыр.

Өд төнаө сөтчө пырөм мөм оз өөктөд: Мө бөрдны ог кут—ачыд төдөн те; Кың бур јөрт, сөмын сөта шөктөд *) — Кыв-мөдтө кывзан, гашкө, менөм те:

Колхозад овнытө, фөрт, вывті лөөмд: Сөп, барн-мөз, те сөмын ов да сөј; Оз кысы јурө јывті нывлөм-пөөмд; Оз муң, оз јуваө сөні мортөн сөј.

да сөмын кокы, бур олөмыс сіјө Ті воө батракыдлы-өд оз-на оур: Став бур, пөтлұныс оурас мувөд кіб... Сөп өмө завјас... Налытө, фөрт, бур.

Колхозын јөзыд велөдчөмаөе, оуөбө: Оз вывті песны лшөка најө сөп. Став удыс сөмын тіјан вылө уөб, Сөк јонжыка-на зелөдлап те сөп.

Те ескы менөым, кың медбур јоргыме: Мө ог-өд тунав лөктор, Пөдөт, төд. Те удын самман, воан көрөб мортө, А сөмын лок јөз кіад өн-жө шөд.

Те, другө, ме вылө өп сөрөм, Ме төныд нөшта шуа өтчыд таң: Колхозад нынөм вылө те он вермы Лөөдны дөрөм, вөөг дөра гач.

А ме ордын-кө буржыка те өліа“. Сөк төрөіс кулакөс батракөн чорыд кыө: „Мө лөөддөі, те гачјас менөым новліа... Колхозө мұна... Төномад нан от вын!“

*) Совет.

Выл Паш.

овмөс да организатсја бокваныс өіктјасын колхозјасөс вын-мөдөм вылө.

Бөрја кадөчыс зөв омөл вөлі вчөдлөма колхозјасын вөкөдлан ужө шөркөдөма олыө крөованаөс кыскөм вылө. А шөркөдөма олыө крөованаөс пөвсын өмөбө зөв бур војтыр, кодјас вермасны лоны колхозјасса овмөс кыпөдан уж вылын бур ужалыөјасөн. Өні тајө тырмытөмторсө мјан ужыө колө бырөдны. Өні мјан мог — кыскыны колхозјасын вөкөдлан ужө буржык војтырсө шөркөдөма олыө крөованаөс пөвсыө да паскөдны та вылын налыс замлунсө да ужавны кужөмсө.

Бөрја кадөчыс омөла-на вчөдлөма крөованкајас пөвсын уж нуөдөм вылө. Колан кадыс петкөдліс, мыј крөованкајас пөвсын ужалөм медбөрө колөма мјан ужын. Өні тајө тырмы-

төмсө колө чорыда да бөрынтычөтөг бырөдны.

Өніөң-на мукөд рајонјасын коммуістјас вөлі мөвпалөны, мыј најө асланыс вынөн вермасны нуөдны колхозјас лөөөдан могјасөс. Та вөсна најө омөла вчөдлісны колхозјасса өтветственнөј ужө баспартіјнөј-јасөс кыскөм вылө, баспартіјнөј-јасөс колхозјасын вөкөдлан ужө выдвігајтөм вылө, колхозјасын баспартіјнөј актів паскыда котыртөм вылө.

Мјан партіјалөн історіјаыс петкөдліс, а колхозјас течан колан кадыс нөшта-на петкөдліс, мыј ташөм установкаыс нынөм вылө абу вескыд. Коммуістјас-кө аоныс кутісны ужавны, баспартіјнөј-јасөс кыскытөг, најө өөкө чікөң падмөдісны тајө ужсө. Коммуістјас-кө аонысө бура вермісны петкөдлөны социализм вөсна өружјөөн козав-

өөмын да вермыны коммуізмлыө врагјасөс, тајө лоі сы вөсна, мыј најө кужісны кыскыны сы вылө буржык јөзсө да баспартіјнөј војтырөс, најө кужісны бөгтны вынсө баспартіјнөј-јас пөвсыө, најө кужісны партіја гөгөр котыртны баспартіјнөј актівсө. Өні баспартіјнөј-јас пөвсын ужалөм куңа тајө тырмытөмторсө колө чорыда да бөрынтычөтөг бырөдны.

Вөкөдны тајө тырмытөмторјасөс мјан ужын, бырөдны најөс вужаңыс.—тајө-і лөб овмөс кыпөдан тув вылө колхозјаслыө ужсө вөкөдөмыс.

Сің:

1) Бура нуөдны гөра-көңауж—тащөм мјан мог;

2) јонжыка вчөдлөны колхозјаслыө овмөсөсө вынөдөм вылө—тащөм мјан средство, коді колө тајө могсө олөмө пөртөм вылө.

Ј. Стаљін.

Выл коньоджас колхозјаслы

Мәскуа, апр. 8. Колхозјаслы да колхозса шленјаслы лгота сөтөм жылы апрел 2 лунө СССР ЦИК-өн да Совнаркомөн лөзөм постановленнө бөрын РСФСР-са Совнарком шуіс 1930-31 вога с.-х. налог мынтөм жылыс („Известја“ ЦИК № 76 да № 78) 1930 во март 15 лунө РСФСР-са Совнаркомөн лөзөм постановленнөсө кыт-гурө вежны да содтөдјас сујны.

1) Содтыны тајө постановленнөсө выл статта 10-өд-өс тащөмөс: өтүвтөм огородјасыс кызі өгороднөј, сиз-жө і мукөд колхозјасын докөдыс вот лөбөдигөн бөстчө жыныс — тајө местаас лөбөдөм огород площада нормасылыс. Өтүвја огород улө вөчөм выл площада, кызі огороднөј, сиз-жө і мукөд колхозјасын ставнас мөздысө вөталөмыс 2 во чөж, көт көні огородыс лоас.

2. Воцца помыс 11-өд ставвалөн тајө постановленнөсө-

лөн-жө лоас тащөм редакцијаа: „кар черта пыцца да кар бердса өтүвја садјас, сиз-жө огородјас да садјас өтка ужалыс өзлөн вөтавөбны вазму вөтөн общөј правилөјас сөрті, сөмын татчө оз пыр 12 статтаын урчитөм выл вөчөм огородјас.

3. 12-д статта тајө постановленнөсө лоас тащөм редакцијаа: „гырыс промышленнөј карјасын да гырыс робочөј поселокјасын огород улө вөчөм карса мујас өтка ужалыс овмөс-јаслөн мөздысөны вөталөмыс 1930-31 воын. Списокө сөщөм карјасылыс да поголокјасылыс лөбөдөны автономнөј республикајаслөн народнөј комиссарјаслөн сөветыс да крајувса (областувса) да округувса исполнителнөј комитетјас. Тајө статтаса правилөыс сиз-жө вуждө промышленнөј тсентроан 5 километр сайса кар чертаганыс огородјас вылө.

Лөбөдам трактористјасөс

Трактор ужалөм јона паскалө да колөны уна трактористјас. Выдлаын вөсталөны трактористө велөдан курсјас.

Сталинград округын, Иловлинскөј ст. райпөлевөдколхозсојуз бердын вөлі тракторнөј курс, көні велөдчисны 54 колхозник.

Картина вылын: курсантјас бөстөны ескөданпјас курсө помалөм жылыс.

Вермаөам нарошнө скөт начкөмкөд Выхногөн стракөвөј өбм мынтөм.

Нарошнө скөт начкөмкөд вермаөам могыс, Росгосстрах вежис кулөм да начкөм скөтыс убыткајас мынтанногө.

Воцө вылө кулөм да начкөм скөтыс лөм убытка мынтөмыс оз-кө ло начкөмысыс либө кулөмысыс помка петкөдланторјыс, дугдысө, кызі окладнөј, сиз-жө асволаа стракујтөм куца.

Торјөдөмјас вермасны лөзөны сөмын сөкі, өм-кө петкөдлантор, муј гортса пөмөсө-кө збылыс кувтөзыс коавлис эвер, а дојмөмөн либө мөд-ногөн-кө кулі гортса пөмөсыс—шојсө зөһнасадөм бөрын (торја јуніјастөг)

Тајө индөм торјөдөмјасыс оз пакавны кулакјас өвмөсјас вылө.

Выл правилөјас сөрті, стракөвөј вознаграждөннө мынтөм лөбөдчысө: окладнөј стракујтөм куца—40% окладнөј нормасыс, асволаа стракујтөм куца—стракујтан став суммаыс (сулалан јәј дөсө да начкөм помыс мукөд продуктјасыс бергөдөмөн). Бергөдөмыс мөд өз вөв 60%-ыс унжык, стракујтан став сумма сөртөыс.

Стракөвөј суммаыс-кө лөбө вылынжык гортса пөмөс збыл сулалан дөныс, сөкі стракөвөј вознаграждөннөыс оз сөтчы стракујтан сумма сөртөыс, а—гортса пөмөс збыл сулалан дөн сөртөыс.

Сыктывкарлыс нөмсө вынөбөдөма.

ССР Сојузса ЦИК Президиум тавөса март 26 лунө шуьма: ВЦИК Президиум клопочитөм сөрті, Утөсысольск карлыс—Комі автономіјаа областса центрлыс—нөмсө вежны да пунктыны Сыктывкар.

Өнісан тајө карыслөн нөмыс кутас шуөны коміөн і рөчөн өтмөз—Сыктывкар.

Обисполком.

Гижөј „Комі колхозниң“

„Комі колхозник“ вөтчөбө колхозникјасан, сөльнорјасан тащөм јүбөрјас:

1. Вөлі өз сорни колхозникјас пөвсөм Сталин јорт статтајас сөрті да ВКП(б) ЦК постановленнө сөрті? Куцөм вөчисны колхозникјас да крөстана постановленнө.

2. Вуэсис-ө тијан колхоз вөзму артел выл устав вылө? Кымын морт лоис колхозын, вөліны-өз выл пырысјас, кымын морт петис, муј понда петөны. Куцөм скөт да мујда өтүвтөма, кызі муно ужалан өмбур өтүвтөм?

3. Кымын колхозник медасис кылөдчыны? Лөбны-өз ударнөј бригадајас, заводитисны-өз ордјысны?

4. Кызі колхоз лөбөдчө көчиг-гөриг кезлө? Өм-ө тырмымөн көјдыс, көрым өвөјаслы, торјөдөма-ө колхозлы му да с.в.

5. Куцөм нөльчикјас өмөс колхозјас течан ужым? Колхоз пыщкын котыртөма-ө батрак да гөль крөстана группа? Кызі муно кулакјасөс топөдөм, өтдөртөм? Өз-ө өбөдөтны шөркодөдөм крөстанинөс мырдөн колхозө сујөмөн, кулакө пунктөмөн да с.в.

Гижөј, пөмөјас пөзө мөдөдөны маркатөг.

Отв. редактор I. Оботуров

Батранјас, гөла олыс крөстана!

Төпографіја бөстө велөдчыны выл ужалысөсөс ЛЫСӨЛ ВЕЛӨДЧЫНЫ БОСТАН ПРАВИЛӨЈАС.

Төпографіјаын, производство вылын, тавө МАЈ 5 ЛУНГАН Комі нөга лөзанин вөстө нөл төлысја курсјас наборчикјасөс да разборчикјасөс велөдөм могыс.

Курс вылө лөб бөстөма 25 мортөс 18 арөссөм 24 арөсөз, здоров өзөс. Образованнө—быд велөдчыны пырыслөн мөд вөлі велөдчөма өца вылө кујим во (нисшөе образование). Колө саммыны гижны КОМИОН, мөчаа коміөн лыддыны, төдны умноженнө таблица.

Курсантјасөн мөдвоц лөб бөстөма робочөј, батрак да гөль крөстана пөвсөс.

Заявленнөсө колө гижны пырны вөзјысысыслы асылы. Заявленнөдын колө гижны: 1) нөм, вөч, өв; 2) чужан во; 3) образованнө; 4) куцөм социалн. положеннө (батрак, бедняк да с. в.); 5) здоров-ө; 6) адрес.

Заявленнө сөтны: Сыктывкар, Комі нөга лөзанин.

Заявленнөкөд өтщөц колө мөдөдөны сөктөсөвөсан справка социалн. положеннө жылыс да докторсан, либө першалсан удостовереннө здоров лун жылыс.

Курсјас помалөм бөрын быд велөдчыныс лөб договор сөрті ужавны өца вылө өтө во.

Курсантјаслы велөдчигөн Комі нөга лөзанин мынтө өтпендөјаа быд велөдчыныс кыз шөјтөн төлыс. Патөрајас ог көсјөөј, лөб асылыс корөны.

Велөдчөм бөрын курсантјасөс лөб сујөма төпографіјаса штатө, квалифікатсіја сөртөыс.

Профсојузјасөс, колхозјасөс, гөль крөстана да батрак группајасөс да комсомолөс корам өтсавны мөжанлы дорны вылө отрад комі робочөј классө.

Тајө курсјас бөрын нөшта лөбны курсјас, јүөртөм терјөн.

Комі нөга лөзанинын јуралыс I. Оботуров.

Төпографіјаын јуралыс М. Щелкунов.